

D E Z
V I L D N
T N K E

NO 18 · MAR 01

Seriously Non-place!

Kreativ Antropologi

- s. 3 Kreativ Antropologi
- s. 4 Orima-Folket
- s.6 Antropologi i Midgård
- s.7 Shah Magus
- s.12 Den der lille forskel...a female insight
- s.14 Forestillinger om mennesket
- s. 16 Weber – mellem far og mor
- s. 17 Harry Potter og flammernes pokal
- s. 18 Antronyt
- s. 19 Opslagstavlen
- s.20 IT på antropologi – et udkast
- s. 23 IT-udviklingen II – en opfølger

Gennem længere tid har jeg rodet med en idé, der på en måde har en del med antropologi at gøre, og dels gør vold mod de idealer, som antropologien som videnskab søger at opretholde.

Nu er jeg i den heldige position at, at jeg har adgang til et medie, hvor jeg sammen med en lille flok dedikerede medstuderende har mulighed for til at gøre min vilde tanke tilgængelig på tryk.

Men bladet er selvfølgelig ikke bare mig og mit. Yderligere har vor medarbejder fået fingre i et tysk dokument, som han har oversat til dansk.

Der er et indblik i forfatteren J.R.R. Tolkiens påvirkning af antropologien - og omvendt.

Der er et bittersødt utidigt opstød fra redaktionens uheldige heltinde.

Der er boganmeldelser af alt fra Harry Potter til Kirsten Hastrup.

Kort sagt, der er alt hvad man kunne forvente af et nummer af Den Vilde Tanke - til trods for at redaktionen er blevet kraftigt decimeret. Vi må med sorg i sindet tage afsked med Ole, Dorte, Vibe, Rikke og Tine, der nu helliger sig forberedelserne op til deres store feltarbejde. All the best folks.

Med det sagt ønsker vi også at gøre opmærksom på, at DVT er midt i en overgangsfase. Vi håber, at lysten til at skrive og interessen for antropologi ikke er helt stagneret, så DVT også mange år fremover kan prale af kun den allerfineste antrojournalistik. Rigtig god læselyst.

Chefredaktøren

KOLOFON

den vilde tanke
februar 2001

Udgiver: Institut for Antropologi

Chefredaktion: Andreas Lloyd
Redaktion: Lille Jacob, Marie Stender, Eva Roland,
Simon Kristensen, Mads Pihl, Tine Lindhardt
Layout: Lille, Simon, Andreas, Mads, Eva og Marie

Adresse: Den Uilde Tanke, Dueslag i receptionen, IA,
Frederiksholms Kanal 4.

e-mail: den.vilde.tanke@mail1.anthro.ku.dk

Næste tema: Anthropology of Sports
Næste deadline: fredag 30.03.01

Kreativ Antropologi – hvad er det?

Af Andreas Lloyd, 2 semester

Kreativ Antropologi har eksisteret længe, bare ikke under denne betegnelse, for den har jeg selv konstrueret. Den er løseligt bygget over kreativ bogføring, hvor revisorer opfinder deres egne regnskaber og får dem til at vise lige de tal, som de vil have. På samme måde med kreativ antropologi – her blot i en antropologisk kontekst: En antropologisk opfattelse eller beskrivelse af et folk, et land, en kultur og måske ligefrem et sprog, som aldrig har eksisteret, men som er blevet fremtryllet af antropologens ivrige fantasi. Der findes mange eksempler på denne genre; et af de mest berømte er J.R.R. Tolkiens "Ringenes Herre" og de andre bøger i samme fantasiverden "Hobbiten" og "Silmarillion" – Tolkien brugte en stor del af sit liv på at pusle omkring denne verden, som han befolkede med dværge, elvere,

tolde osv., både dværge og elvere fik deres egne sprog, myter, stamtavler, skrifttegn, religioner, helte og skurke. En fantastisk verden, der har fortryllet mange siden Hobbiten udkom i 1936, og som nu snart vender tilbage for fuld marketingsskrue på det hvide lærred.

Andre eksempler på kreativ antropologi er også film, der har banet sig vej til biografængernes hjerter: Film som Star Wars-trilogien (eller hvor mange der nu end bliver), Abernes Planet (der også snart kommer i en ny udgave...), Frank Herberts Klit - og Star Trek-serien for den sags skyld. Alle har de haft grundlag i klassiske Science Fiction-bøger, som udover prangende fremtidsvisioner også indeholder beskrivelser af imaginære folkeslag og forestillinger om menneskehedens udvikling, som vi slet ikke har belæg for spå om, men som der er alligevel kommer masser af.

Forfattere som Isaac Asimov, Orson Scott Card, James Blish, Kurt Vonnegut, Ursula Le Guin og mange andre har skrevet fremragende historier, som nok kunne havde gået for at være narrativ antropologi, hvis det da ikke lige omhandlede folk, der aldrig har eksisteret. De er nok også mere underholdende end den gennemsnitlige udredning

om identitetsudfoldelse gennem folkedans eller fortolkninger af Samboernes frugtbarhedsritualer (ikke for at nedgøre hverken samboerne eller folkedans...).

Det lægger en udfordring for den unge antropire: Feltarbejdet er stadig langt væk og den dokumenterede empiri er ikke altid lige spændende – men så kan man jo prøve at holde gejsten oppe ved at forsøge sig i en genre, der har vækket inspiration hos mange gennem tiderne. Det var udfordringen i det sidste nummer af Den Vilde Tanke – var der mon nogen, der har givet sig i kast med dette udfordrende projekt, eller var det bare redaktørens skøre idé?

Tja...

ORIMA-FOLKET

Af Andreas Lloyd, 2 semester

På øen Orimatha boede Orima-folket. De havde levet der så længe, at de var sikre på, at de aldrig havde boet andre steder. Øen var en smuk ø, med frodige skove og bakkede landskaber, hvor orimaernes kvæg, hovedsageligt Jema-gnuer og de smukke, fede Possere græssede dovent. I den brede lagune, som åbnede sig mellem klipperne på øens sydside, lå den storslåede hovedstad i orimaernes rige: Koebha. Her lå de vidunderlige perlemorspaladser, glitrende i den varme eftermiddagssol, bag de stejle volde, hvor de folkevalgte overvejede de besværlige sager, som de stod over for.

For netop denne varme eftermiddag, havde en kurér nået det nifoldige (og endnu ufærdige) parlamentspalads. Og det forslag, som han overbragte, blev kort efter taget op til diskussion i det store parlamentsteater i den nyopførte niende fløj.

Tilstede var mange store skikkelser fra det orimatisk bureaukrati: Focus, den folkekære gamle præst, der kun prædikede lutter vås, for ikke at fornærme nogen; Skartmakun, den hidsige plebejer, som repræsenterede alle, der var vrede. Han ville dog ikke udelukke nogen fra sit had, så hans politik kunne højst beskrives som muligvis (selv) fjendsk. Selvom, der ikke var nogen, der var helt enige, brugte de fleste den samme definition. Når man bare hader, er der ingen, der tager notits af hadet.

Og det var netop disse to, som indledte diskussionen i det storslåede amfiteater, der var den orimatisk ingeniørkunsts seneste bedrift: En spiral af talerstole, en for hver repræsentant tilstede, hævede sig over tilskuerne, der sad bænket på et drejeligt podium ved spiralens fod, som ved en sindrig mekanisme drejede sig alt efter hvilken taler, der havde ordet. Talerne fordelte sig efter den lidet populære, men eneste brugbare løsning, som parafraseret fra orimatisk ville kunne kaldes "først-til-mølle-princippet", selvom det ikke er helt dækkende, da århundreder af orimatisk filosofisk tradition forgæves har kæmpet med en gængs definition. Selve det orimatisk sprog består af de normale substantiver, verber og adjektiver, men dertil kommer en uhyre mængde tvetydige fyldord, hvis lige vi ikke kan gengive, og besværer oversættelses-

og fortolkningsprocessen ganske betydeligt. Det mest bemærkelsesværdige, er nok, at orimaerne opfatter forholdet mellem fyldordene og de for os meningsgivende ord helt omvendt, uden at dette øger meningen.

Focus tog ordet og fejede den snurrende mumlen, der hang i lokalet, væk med et højt "Opmærksomhed, kære venner!", der dæmpede de spredte diskussioner, og fik publikumspodiet til at snurre rundt og vende de mange nysgerrige ansigter mod ham.

Focus kunne spejle sig i deres undrende øjne. Han rømmede sig teatralisk og indledte sin tale: "Kære venner! Denne forsamling kan stå overfor et af de største øjeblikke i hele Orimathas historie. Som I kan tænkes at vide, med den utidige afsløring af den benefastiske kurers budskab i tanke, så er situationen næsten klar, underforstået at hovedparten af os vælger, at ignorere det mindretal, der vil debattere behovet for denne debat; behovet kan jeg ikke benægte, og derfor vil jeg anmode forsamlingen om en efter omstændighederne kortfattet diskussion, med henblik på at skabe en rimelig kvalificeret formodning om stemningen omkring det forslag, som de benefastiske fyrster har sendt os."

Disse indledende bemærkninger tog 7 minutter at gennemføre på orimatisk, hvilket oversættelsen ikke kan gengive uden at gentage sig selv med de få fyldord, som vi har.

Talen blev modtaget med en højlydt mumlen, der virkede selvforstærkende, mens den uforståeligt rungede højlydt mellem talerstolene. Man var ikke vant til at Focus udtrykte sig så tydeligt. Faktisk var han berygtet for at beholde ordet så længe, at de fleste andre talere glemte deres argumenter, mens de ventede. Det tog 5 minutter for Focus at dæmpe repræsentanterne nok til at kunne fortsætte: "Som sagt, så må formodes hørt, men for sikkerheds skyld, bør jeg – især for de mange tilhøreres skyld, om de kan lide det eller ej – oprids situationen for jer, dog bemærket, at den ikke kan undgå at blive påvirket af mine egne forudindtagetheder, hvilket man kan tænkes at gøre sig klogt i at bemærke disse omstændigheder, når og hvis man vil lytte til min udgave af tingenes tilstand."

Den sidste sætning var Focus' personlige udgave af den af orimatisk politik etikette påkrævede formel eller undskyldning, for ikke at kunne sige tingene objektivt (det er nemlig anset for en guddommelig egenskab at vurdere tingene

objektivt, og at så meget som at forsøge på dette, bliver anset for blasfemi).

Focus tog en slurk vand og skitserede kort, hvorledes handels- og kulturelle forbindelser mellem øen Orimatha og fastlandsrigerne, anført af de benefastiske fyrstedømmer, var blevet styrket over de sidste mange år siden den frygtelige krig. Den krig hvorunder Orimatha, sat overfor den store fare havde støttet alle parter og dog ingen mere end andre. I realiteten en slags neutralitet, men det måtte man ikke sige til orimaerne, der ville have anset det for blasfemi. Perfekt neutralitet var også en guddommelig egenskab - og lige så uopnåelig som objektivitet.

Krigen havde taget så hårdt på fastlandsrigerne, at orimaerne blev rige på at hjælpe med genopbygningen af rigerne. Det konkrete resultat var en højkonjunktur, som gav Orimatha et økonomisk forspring, som folkets kulturelle særheder hurtigt fik sat over styr. Det klareste bevis på dette var den utrolige parlamentsbygning, der nu, med sin niende fløj netop fuldendt, var blevet så massiv en konstruktion, at det var hele Koebhas vartegn, en gigantisk edderkop med ben i det reneste perlemor, rødt marmor, det mørkeste obsidian, med en bred krop med alskens udspring og statuer hængende under bugen og på siderne alle malet i de mest skizofrene, kaotiske farveeksplosioner. Farver, der blandede sig og skilte sig for at blande sig med nye, i fantastiske spiraler og bølger - umulige at fokusere på, og hvis man forsøgte blev man meget hurtigt svimmel af trykket af usammenhængende indtryk, som hjernen blev bombarderet med. Et under i foranderlig arkitektur, en særlig stil, som var et resultat af den filosofiske erkendelse af ufuldstændighed, som prægede orimaerne så markant.

Imens udviklede der sig i fastlandsrigerne et politisk behov for at sikre sig imod flere krige. Deres løsning var, at knytte landene tættere sammen gennem økonomisk samarbejde. Dette samarbejde havde fundet sted i større og større grad gennem de sidste tre årtier og orimaerne havde forpligtningløst deltaget i disse aftaler, der sikrede dem i fastlandspolitisk sammenhæng.

Og der var sagens kerne: De handlekraftige benefastiske fyrster var trætte af orimaernes vægelsind og krævede derfor en endelig beslutning fra orimaernes folkeforsamling.

Det var dette der havde forårsaget problemet hos orimaerne - ordet beslutning var en nødvendigvis ukendt størrelse i deres sprog. For ifølge dem

kunne man ikke tillade sig, at indtage en holdning uden forbehold. At endegyldigt acceptere unionen med benefasterne kunne de ikke, at endegyldigt afslå det kunne de heller ikke.

Her sluttede Focus' gennemgang af situationen, hans timelange sprogligt korrekte omgåelse af ordet beslutning kunne de fleste i salen mærke, men de forstod fuldt ud, at Focus ikke kunne opretholde etiketten på anden vis – istedet beundrede tilhørerne den varierede og elegante brug af de orimatiske fyldord.

Da Focus tav, brød et væld af stemmer løs, og efter et par minutters brølen lykkedes det Skartmakun at få opmærksomhed nok til at begynde sin tale:

"Tilstedeværende! Benefasterne kræver af os, hvad jeg mener, at vi umuligvis kan formå. Så vidt jeg ved er der ikke et lignende tilfælde i den orimatiske historie. En historie, som jeg vist ikke er ene om at anse for at være baseret på de idealer, hvis hellighed jeg, og vist nok mange med mig, har erkendt som nærmest uundgåelig og endelig. I sandhed guddommelige.

Hvordan skulle jeg, og vist nok mange med mig, kunne tillade sig, at gøre, hvad kun guderne kan? Hvordan skulle nogen kunne tænkes at nå frem til en Bakha? I erkend-

else af at jeg, at vi alle står uden evig erkendelse – hvordan skal vi så kunne tage et valg? Et valg, som ikke er bedre end et gæt, et vådeskud! Hvordan kan noget menneske kræve dette af os?

Jeg mener, at orimaerne skal stå sammen om, at nægte disse vantrø det, de ønsker, om end man kan indvende, at det ikke er til vort eget bedste, så måske skulle vi..."

Ophidset, forvirret og vred tav han. Han havde i sin ophidselse forbrudt sig mod etiketten og derefter modsagt sig selv, men det var uundgåeligt. I

Orimatha har populistere trange kår. Intet kan stilles op sort og hvidt.

Men det lykkedes dog Skartmakun at nævne sagens kerne: Ingen orima kunne nå frem til en Bakha – en ikke guddommelig beslutning. Orimaerne handlede kun med overbevisning efter en Jukha – en guddommelig beslutning.

Igen var dette forbundet med orimaernes legendariske frygt for ansvar, der ligeledes var en guddommelig størrelse. Orimaerne havde indtil for små 100 år siden levet i et dybt teokratisk system, hvor ypperstepræsten tolkede de bud,

De teologiske termer Bakha og Jukha levede videre, men kun som indbegreberne af ondt og godt. Nu havde orimaerne fortsat 100 år uden at kunne foretage sig det ene, eller det andet. Presset af den udtalte trussel om en krig, der ville være konsekvensen af folkeforsamlingens manglende beslutsomhed, og faren ved at gøre noget, der stred mod det inderste i en hver orimas vante sjæl gjorde netop at luften i spiralen sitrede af uudløst spænding – noget måtte ske.

Tænk dig – som antropolog – at stå i spiralbunden i netop dette øjeblik – aldrig har der været så klar en mulighed til at se en kultur udvikle sig for øjnene af een. Vil de mon sky udviklingen og fortsætte i samme, slidte rille, indtil benefasternes hære tramper landet under føde? Eller vil bønfulde guderne for at redde dem ud af kniben, håbende indtil det sidste øjeblik, før benefasterne knuser dem? Eller vil guderne barmhjertige sig over det lidende folk, der lader til at ville ofre alt for deres tro? Eller måske er det kynisk eksperiment fra gudernes side, der sidder ligeså spændte, som folket i spiralens bund, afventende valget, som orimaerne må træffe? Vil folket pludseligt beslutte sig? – vil de foretage et forandringens spring, ændre deres mentalitet over et øjeblik, bare for at overleve?

Frustrerende som det er, kan jeg ikke give svaret – det folk, som jeg har skabt, som jeg har givet det ene tåbelige særtræk efter det andet, har fået sit eget liv. Jeg er ikke længere deres herre. Nu kan jeg også blot se til...

som guderne påbød dem. Men da guderne påbød ypperstepræsten at nedlægge sit eget embede og med guddommelig autoritet påføre befolkningen et repræsentativt politisk forum, som var dødsdømt fra begyndelsen, blev orimaerne kastet ud i en samfundstilstand, hvor alting kørte præcist som da det sidste bud faldt, og alle nye, nødvendige tiltag havde fundet sted uden overbevisning og har derfor kun kunnet gennemføres halvt, eller blevet tvunget i alle mulige retninger samtidigt, indtil de er bristet.